

2024 YIL DAVOMIDAGI FAOLIYAT NATIJALARI TO‘G‘RISIDA HISOBOT

01.01.2025

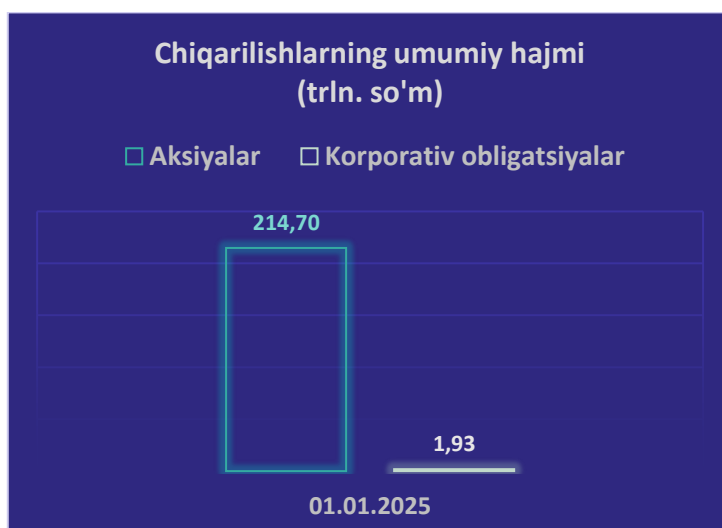
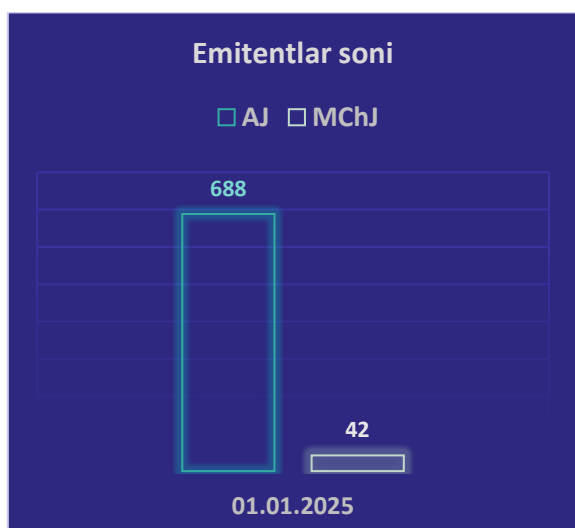
“QIMMATLI QOG‘OZLAR MARKAZIY
DEPOZITARIYSI” AJ

“Qimmatli qog‘ozlar Markaziy depozitariysi” AJning 2024 yil davomidagi faoliyati natijalari to‘g‘risida hisobot

2025 yilning 01 yanvaridagi holatga ko‘ra, Markaziy depozitariyda 688 aksiyadorlik jamiyatining 214 700,09 mlrd.so‘m umumiy nominal qiymatga ega 23 784,30 mlrd.dona aksiya chiqarilishlari hisobi yuritilmoqda. 2024 yil davomida aksiya chiqarilishlari hajmi 24 990,97 mlrd.so‘mga, aksiyalarning soni esa 5 836,9 mlrd. donaga ko‘paydi.

Markaziy depozitariyda shuningdek, 42 emitent tomonidan chiqarilgan 1 936,2 mlrd.so‘m umumiy miqdorga ega 170,4 mln.dona korporativ obligatsiyalar hisobi yuritiladi. Korporativ obligatsiyalarning 964,0 mlrd.so‘m umumiy miqdorga ega 1,7 mln.donasi 35 MChJ tomonidan chiqarilgan.

Davlat aktivlarini saqlash va hisobini yuritish

01.01.2025 yildagi holatga ko'ra, 261 ta aksiyadorlik jamiyatidagi davlat ulushi 171 604,8 mlrd.so'mni tashkil etdi (shu jumladan, Markaziy depozitariyda 239 aksiyadorlik jamiyatining 171 523,3 mlrd.so'm miqdordagi davlat ulushi hisobi yuritilmoqda). 2024 yil davomida ustav fondida davlat ulushi mavjud bo'lgan aksiyadorlik jamiyatlari soni 22 taga, mavjud davlat ulushi hajmi esa 13 388,3 mlrd.so'mga ortdi.

Xo'jalik boshqaruvi organlarining 100 AJ ustav fondidagi ulushlari hajmi 4 761,1 mlrd.so'mni tashkil etdi. 2024 yil davomida xo'jalik boshqaruvi organlari aktivlarining hajmi 912,3 mlrd.so'mga ortdi, AJlar soni esa 35 taga kamaydi.

Qimmatli qog'ozlar chiqarilishlariga xizmat ko'rsatish

Markaziy depozitariy O'zbekiston Respublikasi depozitar tizimida qimmatli qog'ozlarning yagona hisobi yuritilishini ta'minlaydi. 2024 yil davomida Markaziy depozitariyga qimmatli qog'ozlar bozorini tartibga solish bo'yicha vakolatli davlat organi tomonidan qimmatli qog'ozlar chiqarilishlariga xizmat ko'rsatish bo'yicha 267 ta hujjatlar to'plami kelib tushdi.

Hisobot davrida Markaziy depozitariyda jami 209 ta, shu jumladan 74 – birlamchi, 100 - qo'shimcha qimmatli qog'ozlar chiqarilishlari, 12 ta kapitallashtirish bo'yicha qo'shimcha aksiya chiqarilishlari, 22 ta korporativ obligatsiya chiqarilishlari va maydalash munosabati bilan 1 ta chiqarilish hisobga olindi. 6 ta emitentning ilgari ro'yxatdan o'tkazilgan aksiya chiqarilishlariga o'zgartirishlar kiritildi.

Tugatilganligi munosabati bilan 13 emitentning qimmatli qog'ozlar chiqarilishlari, 28 emitent qimmatli qog'ozlar chiqarilishlarining qismi, 6 emitentning bir yoki bir necha chiqarilishlari, shuningdek 5 emitentning obligatsiya chiqarilishlari so'ndirish munosabati bilan Markaziy depozitariy hisobidan chiqarildi.

2024 yil davomida Markaziy depozitariy tomonidan aksiyadorlarning umumiy yig'ilishlarini o'tkazish, shuningdek boshqa korporativ harakatlarni amalga oshirish uchun 2 976 ta reyestr shakllantirildi.

725 mahalliy emitentning 1045 turdagi qimmatli qog'ozlariga xalqaro kodlar berildi.

Investitsiya fondlariga xizmat ko'rsatish

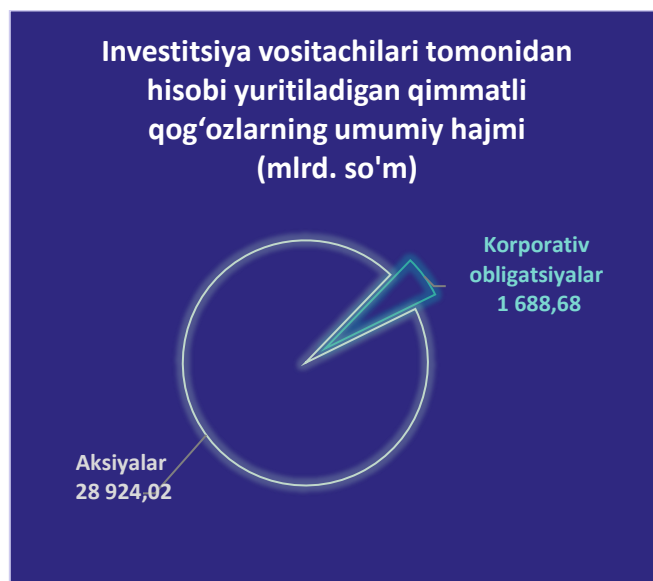
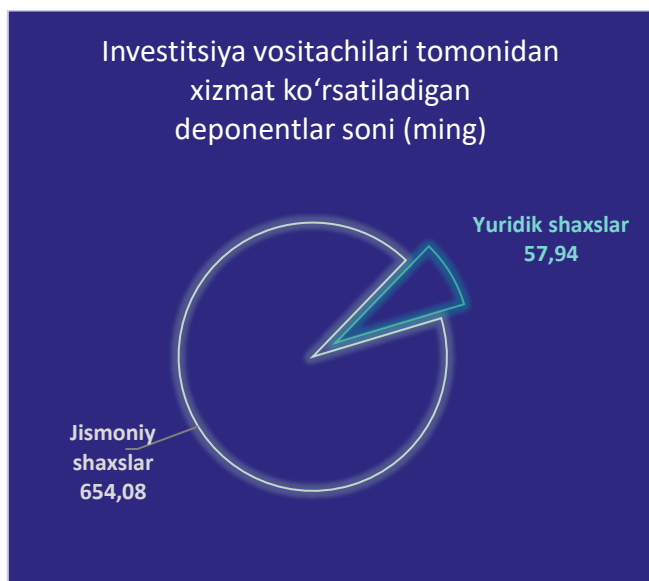
Markaziy depozitariy investitsiya fondlari tomonidan chiqarilgan va ularga tegishli bo'lgan qimmatli qog'ozlarga bo'lgan huquqlar hisobini yuritish bo'yicha mutlaq funksiyalarini bajargan holda, 2 ta XIF va 7 ta investitsiya fondlariga xizmat ko'rsatadi.

Hisobot sanasiga investitsiya fondlari tomonidan chiqarilgan qimmatli qog'ozlar hajmi 2,32 mlrd.so'mni, investitsiya fondlari tomonidan sotib olingan qimmatli qog'ozlar hajmi esa 9,6 mlrd.so'mni tashkil etdi. Investitsiya fondlari aksiyadorlari soni 51 090 tani, shu jumladan 51 050 ta jismoniy va 40 ta yuridik shaxslarni tashkil qildi.

Investitsiya vositachilari bilan hamkorlik yuritish

Markaziy depozitariy, shuningdek 56 investitsiya vositachilari, 1 chet ellik nominal saqllovchi va ularning mijozlarining qimmatli qog'ozlarga bo'lgan huquqlari hisobini yuritadi.

01.01.2025 yil holatiga ko'ra, investitsiya vositachilarining depo hisobvaraqlarini ochgan mijozlari soni 712,02 mingni, shu jumladan 57,94 ming yuridik va 654,08 ming jismoniy shaxslarni tashkil etdi. O'tgan yilning ayni shu davriga qiyoslaganda, depo hisobvaraqlari soni 1 foizga ortgan.

Investitsiya vositachilari tomonidan hisobi yuritiladigan qimmatli qog'ozlarning umumiy hajmi nominal qiymati bo'yicha:

- 28 924,02 mlrd. so'm miqdordagi 11 482,86 mlrd. dona aksiyani
- 1 688,68 mlrd. so'm miqdordagi 170,22 mln. dona korporativ obligatsiyani

tashkil etdi.

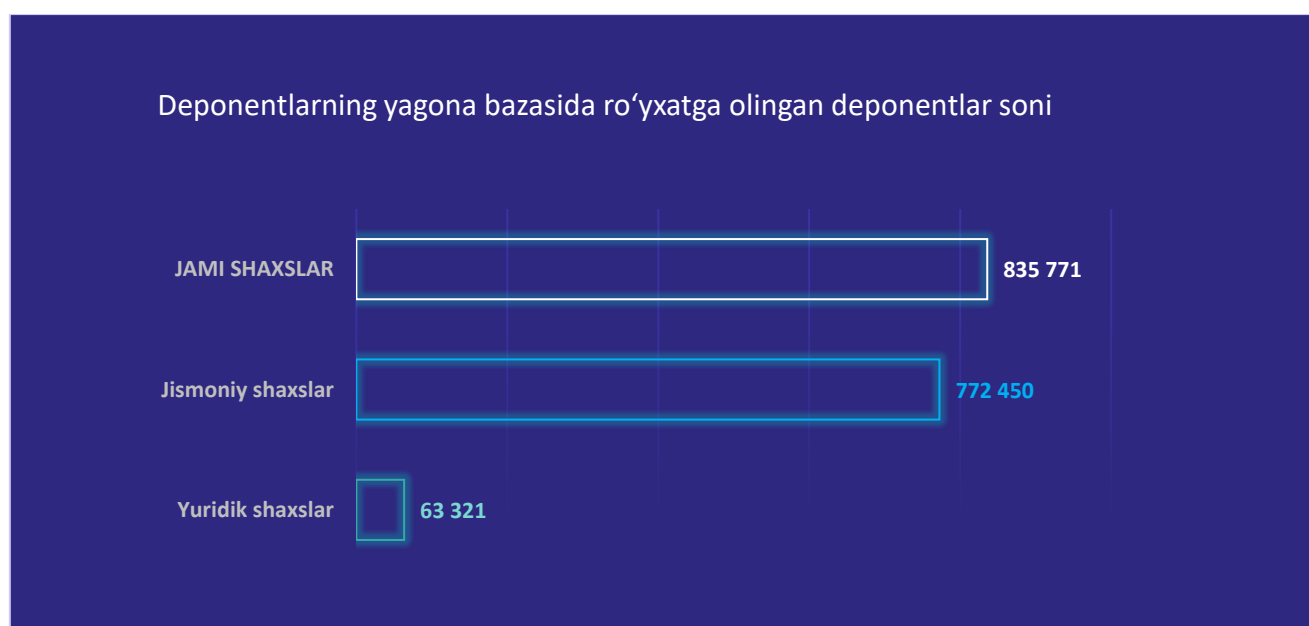
O'tgan yilning ayni shu davriga nisbatan investitsiya vositachilari tomonidan hisobi yuritiladigan qimmatli qog'ozlar hajmi 67,10 foizga ortdi.

Markaziy depozitariy tomonidan hisobot davrida 21 085,68 mlrd.so'm miqdordagi 160,13 mlrd. dona qimmatli qog'ozlar bo'yicha 172 ta birjadan tashqari bitimlar ro'yxatga olindi.

Deponentlarning yagona bazasi

Markaziy depozitariy tomonidan yuritiladigan deponentlarning yagona bazasi 01.01.2025 yil holatiga 835 771 ni, shu jumladan 772 450 jismoniy shaxsni va 63 321 yuridik shaxsni tashkil etdi.

Deponentlarning yagona bazasida ro'yxatga olingan shaxslar soni o'tgan yilning ayni shu davriga nisbatan 24 393 taga ortdi

Axborot-maslahat xizmatlari

Markaziy depozitariy tomonidan aksiyadorlik jamiyatlariga ular tomonidan korporativ xatti-harakatlarni amalga oshirishda hamda qimmatli qog'ozlar emissiyasini tayyorlashda axborot-maslahat xizmatlari ko'rsatilmoqda.

2020 yilda Markaziy depozitariy tomonidan aksiyadorlarning umumiy yig'ilishlarini Internet tarmog'i orqali onlayn tarzda masofadan turib o'tkazishga mo'ljallangan yangi "Elektron ovoz berish eVOTE" xizmati joriy etildi.

2024 yil davomida esa 23 AJ aksiyadorlarining 69 ta yillik va navbatdan tashqari umumiy yig'ilishlari "Elektron ovoz berish eVOTE" xizmatidan foydalangan holda, masofaviy tarzda o'tkazildi.

Shuningdek, 9 aksiyadorlik jamiyatlariga korporativ boshqaruv tizimini baholash bo'yicha xizmatlar ko'rsatildi.

Strategik rivojlantirish

Markaziy depozitariy tomonidan "Kapital bozorini rivojlantirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ-291-son qarorida belgilangan vazifalarni bajarish bo'yicha ishlar davom ettirilmoqda.

Xususan, 2024 yil 29 martda O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankida "Qimmatli qog'ozlar markaziy depozitariysi" AJning vakillik hisobvarag'i ochildi.

Markaziy depozitariyning pul mablag'laridagi hisob-kitoblarni amalga oshirish bo'yicha dasturiy ta'minoti va Markaziy bankning banklararo to'lov tizimi o'rtasida integratsiya yo'lga qo'yildi.

"Toshkent" fond birjasi va 30 dan ziyod investitsiya vositachilari uchun pul hisobvaraqlari ochildi va korporativ qimmatli qog'ozlar bo'yicha savdo natijalari bo'yicha pul mablag'laridagi hisob-kitoblarni amalga oshirish bo'yicha sinov operatsiyalari o'tkazildi.

Markaziy depozitariyning mobil ilovasi orqali 15 ta aksiyadorlik jamiyati bilan aksiyadorlarga dividendlar to'lovi amalga oshirish bo'yicha shartnomalar tuzildi.

Markaziy depozitariy va davlat qimmatli qog'ozlari bozori ishtirokchilari (dilerlari) o'rtasida davlat qimmatli qog'ozlari bo'yicha depo hisobvaraqlarini yuritish bo'yicha shartnomalar imzolandi va 2024 yil 1 iyuldan boshlab, Markaziy depozitariyda davlat qimmatli qog'ozlarining hisobi yuritilishi ta'minlandi.

Markaziy depozitariyning xalqaro va xorijiy markaziy depozitariylar bilan vakillik munosabatlari o'rnatishini ta'minlash maqsadida hisobot davrida quyidagi ishlar amalga oshirildi:

SWIFT tarmog'idan to'laqonli foydalanish uchun SWIFT kanalini sozlash bo'yicha ishlar yakunlandi va ISO 15022 va ISO 20022 standartlariga muvofiq SWIFT formatlari ishlab chiqildi.

Markaziy depozitariyda Bank of Georgia uchun chet ellik nominal saqlovchi hisobvarag'i ochildi. Shuningdek, OTP Bank uchun chet ellik nominal saqlovchi hisobvarag'ini ochish bo'yicha muzokaralar olib borilmoqda.

Markaziy depozitariyning 2024-2028 yillarga mo'ljallangan strategiyasida belgilangan yagona depozitar dasturiy kompleksini yaratish loyihasi doirasida "Qimmatli qog'ozlar markaziy depozitariysi" AJning yagona depozitar kompleksini yaratish va joriy etish bo'yicha texnik topshiriq va konsepsiya ishlab chiqish, modernizatsiya loyihasi strategiyasi, funksional, texnik, texnologik arxitektura va integratsiyaviy standartlarni ishlab chiqishga doir konsalting xizmatlarini xarid qilish bo'yicha tanlov o'tkazildi.

Tavakkalchiliklarni boshqarish va komplayens-nazorat

Hisobot davrida xorijiy qimmatli qog'ozlar markaziy depozitariylari tomonidan KYC va muvofiqlik tartib-qoidalarini jarayonlarini o'tkazish tajribasi o'rganildi. O'rganish natijalariga ko'ra chet ellik nominal saqlovchilarning anketasi ishlab chiqildi.

Shuningdek hisobot davrida Markaziy depozitariyda "Komplayens-nazorat" faoliyatini yo'lga qo'yish, huquqiy asosini yaratish maqsadida quyidagi ichki-me'yoriy hujjatlar ishlab chiqildi:

- Korrupsiyaga qarshi kurashish bo'yicha Siyosat
- Korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash uslubiyoti
- Manfaatlar to'qnashuvini boshqarish bo'yicha Nizom

-
- Aloqa kanallari orqali korrupsiyaviy xatti-harakatlar to'g'risida kelib tushgan xabarlarni qabul qilish va ko'rib chiqish Reglamenti
 - Xodimlarining etika va korrupsiyaga qarshi kurashish sohasida o'qitilishini tashkil qilish bo'yicha Yo'riqnoma
 - Kontragentlarni tekshirishga oid Yo'riqnoma
 - Ishga qabul qilinayotgan nomzodlarni tekshirish bo'yicha Yo'riqnoma
 - Korrupsiyaga qarshi tartib-taomillarning samaradorligini monitoring va nazorat qilish Uslubiyoti
 - Korrupsiyaga qarshi kurash tizimining holati to'g'risidagi hisobotni shakllantirish va taqdim etish bo'yicha Nizom
 - Xodimlarning korrupsiyaviy hatti-harakatlari va odob-axloq qoidalarini buzish holatlari ustidan xizmat tekshiruvlari o'tkazish bo'yicha Nizom
 - "Qimmatli qog'ozlar markaziy depozitariysi" AJda tavakkalchiliklarni boshqarish siyosati"

"DYaB" AATda nazoratchi tizimini takomillashtirish bo'yicha ishlar olib borildi. "Qimmatli qog'ozlar markaziy depozitariysi" AJ xodimlari uchun etika va korrupsiyaga qarshi kurashish hamda ichki nazorat yo'nalishlari bo'yicha o'quv kurslarini tashkil etish dasturi ishlab chiqildi va tasdiqlandi.

Bundan tashqari, Markaziy depozitariyning rasmiy veb saytida (<https://uzcsd.uz/>) "Korrupsiyaga qarshi kurashish" sahifasi faoliyati yo'lga qo'yildi.

Markaziy depozitariyda xodimlarning korrupsiyaga qarshi kurashish sohasidagi bilim va ko'nikmalarini oshirish maqsadida korrupsiyaga qarshi kurashishning huquqiy asoslari mazmun-mohiyatiga bag'ishlangan o'quv seminarlari hamda "Manfaatlar to'qnashuvi to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasining qonuni mazmun-mohiyatini tushuntirishga bag'ishlangan seminar tashkil etildi. Ushbu tadbirda Markaziy depozitariy xodimlariga qonunning asosiy maqsadi va amal qilish sohasi, manfaatlar to'qnashuvi kelib chiqishining asosiy sabablari, xodimlarning manfaatlar to'qnashuvi bilan bog'liq munosabatlarni tartibga solish borasidagi huquq va majburiyatlari, cheklovlar, jumladan, qonun talablarini buzganlik uchun belgilangan javobgarlik choralari yuzasidan batafsil tushuntirishlar berildi.

Korporativ boshqaruv

Hisobot davrida Kuzatuv kengashining tasdiqlangan ish rejasiga asosan Kuzatuv kengashining 17 ta majlisi o'tkazildi va quyidagilar tasdiqlandi:

- Kuzatuv kengashi huzuridagi qo'mitalar tarkibi;
- Markaziy depozitariyning 2024 yilga mo'ljallangan biznes-rejasi;
- 2024 yilning ikkinchi yarim yilligi uchun rejalashtirilgan davlat xaridlari (tovarlar, ishlar, xizmatlar) jadvali;
- "Jamiyat ishchilariga ish haqi, moddiy rag'batlantirish va boshqa to'lovlarni to'lash to'g'risida"gi hamda "Bosh direktorning shaxsiy ustamasi miqdorini belgilash to'g'risida"gi nizomlar, Kuzatuv kengashi huzuridagi qo'mitalar faoliyatini tartibga soluvchi nizomlar hamda Korruptsiyaga qarshi kurashish siyosati, Kadrlar siyosati, Hisob siyosati va Tarif siyosati.

Hisobot davrida "Qimmatli qog'ozlar markaziy depozitariysi" aksiyadorlik jamiyatining yagona aksiyadori tomonidan quyidagi qarorlar qabul qilindi:

- Markaziy depozitariyning yangi tashkiliy tuzilmasi va Ustavini (yangi tahrirda), "Kuzatuv kengashi to'g'risida"gi nizomni (yangi tahrirda), "Ijroiya organiga haq to'lash tartibi to'g'risida"gi nizomni tasdiqlash haqida;
- "Qimmatli qog'ozlar markaziy depozitariysi" aksiyadorlik jamiyatini 2024-2028 yillarda rivojlantirish strategiyasini, 2023 yil uchun yillik hisobotni tasdiqlash to'g'risida;
- 2023 yil yakunlari bo'yicha majburiy auditorlik tekshiruvini o'tkazishga auditorlik tashkilotini, uning xizmatlari uchun to'lovning maksimal miqdorini va u bilan shartnoma tuzishni tasdiqlash to'g'risida;
- 2023 yil yakunlari bo'yicha sof foyda taqsimoti to'g'risida;
- Ustav kapitalini oshirish to'g'risida.

Aksiyadorning sof foydani kapitallashtirish orqali Jamiyat ustav kapitalini oshirish to'g'risidagi qaroriga asosan Markaziy depozitariyning qo'shimcha aksiyalari chiqarildi.

Kadrlar siyosati

Markaziy depozitariyning kadrlar siyosati yuqori malakali mutaxassislarni maksimal darajada qo'llab-quvvatlash, iqtidorli va istiqbolli kadrlar bilan ishlash, mehnatni rag'batlantirish tizimini takomillashtirishga qaratilgan.

Shu munosabat bilan Markaziy depozitariyda xodimlarning malakasini oshirishga, zamonaviy texnologiyalar va xorijiy tillarni o'qitishga qaratilgan tadbirlar muntazam o'tkazib kelinmoqda. Dastavval qimmatli qog'ozlar bozori, korporativ boshqaruv, axborot texnologiyalari va moliyaviy hisobotlarning xalqaro standartlariga muvofiq hisobotlar tayyorlash kabi yo'nalishlarda xodimlarning bilim va ko'nikmalarini chuqurlashtirish va yangilashga alohida e'tibor qaratilmoqda. Ayni paytda Markaziy depozitariy xodimlarining 6 nafarida qimmatli qog'ozlar bozorining 1 toifa mutaxassisi malaka guvohnomasi, 12 nafarida esa qimmatli qog'ozlar bozorining 2 toifa mutaxassisi malaka guvohnomasi mavjud. 8 nafar xodim SWIFT Smart platformasida SWIFT tizimi bilan ishlash sertifikatiga, 3 ta xodim ORACLE ma'lumotlar bazasini boshqarish bo'yicha sertifikatga, 3 nafar xodim korporativ menejer sertifikatiga, 2 nafar xodim "Moliya va buxgalterlik hisobi", "Sertifikatlangan amaliyotchi buxgalter" (CAP), "Moliyaviy hisob" yo'nalishlari bo'yicha sertifikatlarga ega.

Ayni paytda Markaziy depozitariyning besh nafar xodimi Toshkent shahridagi oliy ta'lim muassasalarining sirtqi bo'limlarida tahsil olishmoqda.

Shuningdek, joriy yilda Markaziy depozitariyda xodimlarning Jamiyatning ichki mehnat tartib-qoidalariga qat'iy amal qilishlarini nazorat qilish maqsadida SKUD tizimi ishga tushirildi. Kadrlar bo'yicha ish yuritish tizimiga integratsiyalashgan tizimga asosan barcha xodimlarning kundalik ish jarayonlari monitoringi elektron tarzda yuritilmoqda.

Xalqaro hamkorlik

Markaziy depozitariyning xalqaro va xorijiy markaziy depozitariylar bilan vakillik munosabatlarini o'rnatishni ta'minlash, kontragentlarga qo'yiladigan talablarni aniqlash hamda yirik xalqaro markaziy depozitariylar va kastodianlar bilan muloqotni davom ettirish maqsadida hisobot davrida:

- “Citibank” kastodian-banki vakillari bilan oʻtgan uchrashuvda xalqaro hamkorlik, vakillik munosabatlarini yoʻlga qoʻyish, xususan, depozitar tilxatlarni chiqarish masalalari mavzusida soʻz yuritildi
- OTP Group vakillari bilan oʻtgan uchrashuvda Markaziy depozitariy va OTP Group oʻrtasidagi hamkorlikning muhim jihatlari muhokama qilindi
- Qozogʻiston Markaziy depozitariysi vakillari bilan uchrashuvda kapital bozorida amalga oshirilayotgan islohotlar va oʻzaro hamkorlik imkoniyatlari masalalari muhokama qilindi

Shu bilan birga 2024 yil davomida Markaziy depozitariy vakillari quyidagi xalqaro tadbirlarda ishtirok etdilar:

Oʻzbekiston Markaziy banki, Qimmatli qogʻozlar markaziy depozitariysi va Oʻzbekiston Respublika valyuta birjasi vakillaridan iborat Oʻzbekiston delegatsiyasi “Clearstream”ning Markaziy, Sharqiy Yevropa va MDH davlatlari boʻyicha 18-sammitida ishtirok etdi. Oʻzbekiston delegatsiyasi vakillari sammit doirasida “Clearstream” bosh direktori Samuel Rayli va “Clearstream”ning Markaziy Osiyo boʻyicha hududiy direktori Isa Ribeyro bilan muzokara oʻtkazdilar. Muzokarada “Clearstream” xalqaro markaziy depozitariysi va “Qimmatli qogʻozlar Markaziy depozitariysi” AJ oʻrtasida vakillik munosabatlarini oʻrnatish istiqbollari muhokama qilindi. Sammit ishi davomida Oʻzbekiston delegatsiyasi vakillari shuningdek, «OTP Bank» (Vengriya) vakillari bilan uchrashuv oʻtkazdilar. Uchrashuvda «OTP Bank»ning Oʻzbekiston kapital bozoriga investitsiyaviy institut sifatida kirish masalasi boʻyicha oʻzaro fikr almashildi.

Markaziy depozitariy vakili Ispaniyaning Madrid shahrida boʻlib oʻtgan ANNA(Milliy raqamlash agentliklarining assotsiatsiyasi)ning yillik umumiy yigʻilishida ishtirok etdi.

Markaziy depozitariy vakillari Qozogʻistonning Almati shahrida boʻlib oʻtgan Osiyo-Tinch okeani Markaziy depozitariylari assotsiatsiyasining (ACG) 26-yillik yigʻilishida ishtirok etdi. Tadbir davomida ishtirokchilar xalqaro moliya bozorlarini rivojlantirish, jumladan, xalqaro hamkorlik, T+1 hisob-kitob rejimiga oʻtish va sohani raqamlashtirish boʻyicha dolzarb masalalarni muhokama qildilar.

Yil davomida Markaziy depozitariy vakillari Yevroosiyo markaziy depozitariylari (AECSD) va Yaqin Sharq va Afrika Markaziy depozitariylari uyushmalarining (AMEDA) Stambul (Turkiya) shahrida boʻlib oʻtgan sammitida ishtirok etdilar. Tadbir doirasida AECSDning yillik umumiy yigʻilishi oʻtkazildi, ushbu yigʻilishda AECSD rezolyutsiyasining yangi tahriri tasdiqlandi, shuningdek, AECSD va AMEDA oʻrtasida oʻzaro anglashuv memorandumi

imzolandi. Sammit doirasida ishtirokchilar depozitar faoliyatni rivojlantirish va kengaytirish yuzasidan o'zaro fikr almashdilar.

Shuningdek, Markaziy depozitariy vakillari onlayn o'tkazilgan AECSD o'quv seminarida ishtirok etdilar. O'quv seminarida milliy hisob tizimlari modellari bo'yicha tajriba almashish, moliya bozorlarini rivojlantirish va integratsiyalash, jumladan, "O'z mijozingni bil" tizimi, tavakkalchiliklarni boshqarish va hisob-kitoblar bo'yicha harakatlarni muvofiqlashtirish mavzularida so'z yuritildi.